

Аналіз проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо удосконалення діяльності спортивних клубів (11199 від 24.04.2024) на відповідність досвіду країн ЄС

Метою законопроекту є впровадження сучасної моделі роботи спортивних клубів та їх фінансової підтримки, розширення можливостей громадян для занять фізичною культурою і спортом.

Задля досягнення цієї мети проєктом запропоновано ввести нове поняття «діти, які потребують підтримки для занять фізичною культурою і спортом»; уточнити перелік завдань та повноважень спортивних клубів; встановити нові повноваження для органів державної влади й органів місцевого самоврядування щодо надання фінансової допомоги спортивним клубам; надати право спортивним клубам незалежно від форми власності встановлювати плату за надані ними послуги у сфері фізичної культури та спорту, а також надати право дітям, які потребують підтримки для занять фізичною культурою і спортом, та особам з інвалідністю *отримувати безоплатні або на пільгових умовах* послуги у сфері фізичної культури і спорту в комунальних спортивних клубах.

Відповідність законопроекту досвіду держав ЄС

Висновок Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу станом на 13.05.2024 року ще не опублікований на порталі Верховної Ради України.

З огляду на аналіз діяльності спортивних клубів в окремих державах-членах ЄС, можемо зробити висновок, що проєкт в цілому відповідає засадам діяльності спортивних клубів на території Європейського Союзу.

Закон про спорт Республіки Польща (пол. Ustawa o sporcie)¹ базується на принципі автономії спорту. Він не визначає будь-яких обов'язкових організаційних форм, у яких можуть працювати спортивні клуби, а державне регулювання спорту мінімальне. В той час як більшість питань регулюється власне спортивними асоціаціями, міжнародними спортивними федераціями та Міжнародним олімпійським комітетом².

Метою Закону є дерегуляція сфери спорту³. Закон також встановив єдину вимогу, відповідно до якої спортивні клуби повинні мати статус юридичної особи⁴ (ст. 3 п. 2 Закону). Також у Польщі працює програма «Шкільний спортивний клуб» (Szkolny Klub Sportowy) для школярів і молоді⁵. При чому школа має право самостійно вибирати вид спорту.

¹ https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/fs.siteor.com/msport/files/DWM%20files/Act_on_Sport.pdf?1453454817

² <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=76dffac9-8c8d-47e5-8333-426535c52566>

³ <https://msit.gov.pl/pl/aktualnosci/4482,Act-on-sport-already-in-force.html>

⁴ <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=76dffac9-8c8d-47e5-8333-426535c52566>

⁵ Довбиш М. СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В КРАЇНАХ ЄС (НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ "СІМ'Я 500+" РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ). URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/7956/7956>

В Естонії чинним є Закон про спорт (2005 року), який визначає спортивні клуби юридичними особами, що мають основний вид діяльності - розвиток спорту⁶. Також естонський закон містить визначення інших видів спортивних організацій (наприклад, спортивне товариство, яке може бути об'єднанням спортклубів). Однак якихось особливостей діяльності клубів не передбачено. Окрім того, доцільно зауважити що фінансування спортивних клубів в Естонії здійснюється, зокрема, і на місцевому рівні, що зближує досвід правового регулювання Естонії із досвідом України, зокрема, в контексті законопроекту №11199. Так, бюджетом м. Таллінна у 2022 році було закладено 2.5 мільйони євро на підтримку міжнародних та місцевих змагань, що проводяться федераціями та клубами, та інвестиції у спортивні об'єкти на суму 9 мільйонів євро. З 8.5 мільйонів на інфраструктуру, очікувалося 3 мільйони прибутку⁷.

Гранти на спортивну діяльність з муніципального бюджету міста направлені на підтримку клубів, що надають послуги дітям від 7 до 19 років і людям з інвалідністю. Заявки на грант подаються раз на рік через онлайн систему міста. Комісія з 7 людей розглядає заявки та приймає рішення. У випадку позитивного рішення з клубом підписується контракт. Гранти мають цільове призначення - оплата професійних тренерів, оренда інфраструктури чи змагання або інші витрати (логістичні та інші супутні витрати не можуть складати більше 30 відсотків)⁷. У випадку, якщо після реалізації гранту буде виявлене нецільове використання коштів, спортклуб має повернути отримане, а також не зможе отримати новий грант впродовж трьох років.

Основною правовою базою для спорту в Іспанії є закон 3/2013 від 20 червня 2013 року відповідно про охорону здоров'я спортсменів та боротьбу з допінгом у спортивній діяльності⁸. Проте він не містить засад діяльності спортивних клубів⁹. Аналогічним є спеціальний закон у Чехії - він також не містить особливостей діяльності спортивних клубів¹⁰.

Загалом в Європейському Союзі діє "Стратегія ЄС з питань спорту на період до 2024 року", яка містить широкий спектр заходів з підтримки фізичної активності та спорту. Серед них - підвищення якості та доступності спортивної інфраструктури, підтримка національних організацій спорту, підтримка спортивної підготовки та інші¹¹. Відповідно до статті 4 Європейської спортивної хартії¹² "організації спортивного руху мають повну свободу об'єднань, гарантовані Конвенцією захисту прав людини та фундаментальних свобод. Вони мають автономне прийняття рішень і мають обирати своїх лідерів демократичним шляхом згідно правил "добросовісного управління". Державні органи та

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/12778251>

⁷ <https://eusport.org.ua/2022/09/ten-cities/>

⁸ https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-6732

⁹ <https://www.boe.es/eli/es/rd/2008/02/08/185>

¹⁰ <https://www.coe.int/en/web/sport/country-profile-czech-republic#%7B%22113950020%22:%5B4%5D%7D>

¹¹ Є. Карабанов, В. Осіпов. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ ДЛЯ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ. URL: <https://pcs.khmn.edu.ua/index.php/pcs/article/view/39/41>

¹² <https://rm.coe.int/recommendation-cm-rec-2021-5-on-the-revision-of-the-european-sport-cha/1680a43914>

спортивні організації мають визнавати потреба у взаємоповазі до їх рішень.”¹³. Отже, можна зробити висновок, що відсутність деталізованого регулювання діяльності спортивних клубів в першу чергу спрямовано на захист їхньої автономності та дотримання принципів добросовісного управління, якого дотримуються держави ЄС.

Однак, як зауважує Головне науково-експертне управління, пропонуваній законопроект підхід не у повній мірі узгоджується з окремими положеннями Європейської спортивної хартії. Зокрема, п.п. «с» та «d» ч. 3 ст. 10 Європейської спортивної хартії передбачено, що для забезпечення та просування права на спорт необхідно *«забезпечити наявність спеціальних можливостей для молодих людей, включаючи дітей дошкільного віку, для літніх осіб та осіб з інвалідністю для отримання освіти та спортивних програм, що відповідають їх потребам»*¹⁴.

Загальні зауваження щодо законопроекту

Законопроект пропонує нове визначення щодо дітей, які потребують підтримки для занять фізичною культурою та спортом. Однак, у пропонуваній до ст. 1 Закону змін не враховано дітей осіб, визнаних учасниками бойових дій відповідно до **п.п. 20-24 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»**, оскільки згадано лише дітей учасників бойових дій відповідно до п. 19 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Крім цього, у ст.ст. 1, 30-1 Закону України «Про охорону дитинства» визначено таку категорію дітей, які потребують державної підтримки, як діти, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Тому таке звужене тлумачення цього поняття може призвести до дискримінації дітей, які фактично все ж потребують державної підтримки у сфері доступу до спорту.

З огляду на викладене, для забезпечення захисту найкращих інтересів дитини та з метою забезпечення відповідності законопроекту положенням Європейської спортивної хартії пропонуємо доопрацювати законопроект №11199 від 24.04.2024 до 2 читання.

---

¹³ <https://eusport.org.ua/2023/04/autonomy/>

¹⁴ <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2357869>